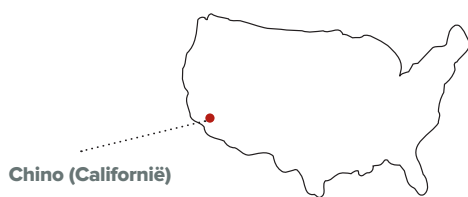

Duizend lakenvelders op één locatie

Ook de lakenvelders gaan drie keer per dag door de melkstal

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaar	Ron Pietersma
plaats	Chino, Californië
aantal koeien	4500
aantal lakenvelders	1000 koeien
jaarprod. lakenvelders	8000 kg melk (3 x daags melken)

Verenigde Staten

Hij had een droom. Toen de Amerikaanse melkveehouder en zakenman Ron Pietersma 25 jaar geleden zijn eerste rietjes sperma kocht van 'Dutch Belted'-stieren, stelde hij zich voor hoe hij ooit 1000 lakenvelderkoeien zou melken. Nu lopen er, van jong tot oud, op zijn bedrijven al meer dan 2000 dieren met een wit laken. 'Ze werken de holsteins eruit', vertelt de fokker. Trots is hij vooral dat het hem gelukt is om het ras weer economisch perspectief te bieden.

TEKST WICHERT KOOPMAN

400 melkveebedrijven zijn er nog maar 20 over. Ook de Legend Dairy Farms liggen inmiddels in een sterk verstedelijkte omgeving.

‘De Pietersma’s zijn al sinds mensenheugenis actief in de melkveehouderij’, vertelt Ron, wiens grootvader in 1906 als achttienjarige jongen vanuit het Friese Hardegarijp naar de Verenigde Staten emigreerde. Hij begon er als boerenknecht en kocht na een aantal jaren van zijn spaarcenten zijn eerste eigen melkkoaien. Dit bedrijf werd door zijn zoon, Rons vader, verder uitgebouwd en in 1971 uiteindelijk verkocht. De jonge Ron werkte aanvankelijk als vakbladjournalist en fotograaf, kwam in de makelaardij terecht en werd zo uiteindelijk toch ook weer melkveehouder.

▲
De liefde voor lakenvelders gaat terug tot de jeugd van Ron Pietersma

Bijzonder uiterlijk niet genoeg

Pietersma weet nog goed dat er op de boerderij waar hij opgroeide een paar koaien liepen met een lakenvelderaftekening. ‘Als kind vond ik dat al heel bijzonder’, herinnert hij zich.

Toen de veehouder begin jaren negentig te weten

▼
De Legend Dairy Farms liggen in een sterk verstedelijkte omgeving

Gevoel voor marketing kan Ron Pietersma niet worden ontcgd. Toen de zakenman in 1978 als makelaar in agrarisch onroerend goed zijn eerste eigen melkveebedrijf kocht, noemde hij het ‘Legend Dairy Farm’. Daar had de ondernemer goed over nagedacht. In het gehoor verandert deze bedrijfsnaam namelijk al snel in ‘legendary farm’, wat zoiets als ‘legendarisch bedrijf’ betekent. Anno 2018 bestaat het imperium van de 67-jarige Pietersma uit drie Legend Dairy Farms met in totaal 4500 melkkoaien. Daarnaast is hij partner in diverse andere melkveebedrijven en de ondernemer op leeftijd is ook nog steeds actief in de agrarische makelaardij.

Melkveehouders sinds mensenheugenis

De bedrijven van Pietersma zijn gevestigd in de Chino-vallei in de Amerikaanse staat Californië. Deze regio was lange tijd een toonaangevend melkveegebied. De uitdijende stad Los Angeles heeft de laatste jaren echter veel koaien uit de vallei verdrongen. Van de

▲
Pietersma's favoriete lakenvelderkoe in het koppel op dit moment: Heritage Pride Flora (94 punten, levensproductie 61.000 kg melk met 3,9% vet)

kwam dat het voortbestaan van de lakenvelders, die in de Verenigde Staten Dutch Belted worden genoemd, in gevaar was, wilde hij zelf iets doen om te voorkomen dat het bijzondere ras zou uitsterven. Op dat moment waren er naar schatting wereldwijd niet meer dan 500 raszuivere lakenvelderdieren over en in het Amerikaanse stamboek stonden nog maar minder dan 100 dieren ingeschreven.

Als commercieel melkveehouder was Pietersma zich er goed van bewust dat de lakenvelders het moeilijk hadden omdat ze economisch niet konden concurreren met andere rassen. 'Een bijzonder uiterlijk is niet genoeg om te overleven', stelde hij vanaf het eerste begin. 'Ik wil dan ook meer doen dan het ras in stand houden', legt hij zijn ambitie uit. 'Ik wil de lakenvelder door selectie en fokkerij economisch verbeteren om het ras weer interessant te maken voor commerciële melkveehouders. Dat is de beste garantie voor een stabiele toekomst.'

Trots op erfgoed

'Raszuivere lakenvelders waren 25 jaar geleden in de Verenigde Staten niet te koop', vertelt Pietersma. Aanvankelijk kocht de gedreven en succesvolle fokker van stamboekholsteins daarom sperma van lakenvelderstieren om mee te kruisen. Door deze rietjes in te zetten op egaal zwarte koeien kreeg hij al in de eerste generatie dieren met de gewenste aftekening. Voor de volgende generaties gebruikte Pieters-

ma consequent lakenvelderstieren om zo via een verdringskruising uiteindelijk raszuivere dieren te fokken.

In 1998 lukte het de fokker een complete lakenvelderveestapel van 20 dieren over te nemen en vijf jaar later kocht hij nog eens 15 koeien en pinken op een veiling. Met de holsteinkruislingen en 7 raszuivere dieren die Pietersma op diverse plaatsen nog wist op te sporen, vormen ze de basis voor de huidige Dutch Belted-veestapel op Legend Dairy Farms. Deze is veruit de grootste in de hele wereld.

Om ze ook op papier te kunnen onderscheiden van de holsteins introduceerde Pietersma voor de lakenvelders een eigen prefix: 'Heritage Pride', letterlijk vertaald: erfgoedtrots. 'Ik ben trots op de bakermat van mijn familie en de bakermat van mijn koeien', verklaart hij deze stalnaam met een mengeling van patriottisme en een Amerikaans gevoel voor het zakelijk exploiteren van emotie.

'In de beginjaren droomde ik ervan om ooit 1000 lakenvelderkoeien te melken', graaft Pietersma in zijn herinnering. 'Het geeft me veel voldoening om te zien dat dit nu is gelukt.'

Fenomenale vruchtbaarheid

Op Legend Dairy Farms lopen inmiddels van jong tot oud meer dan 2000 dieren met een lakenvelderaftekening, waarvan er ruim 1000 aan de melk zijn. En hun aandeel in de veestapel neemt nog steeds toe.

'Ze werken de holsteins eruit', stelt hij lachend om er serieus en met nadruk aan toe te voegen dat dit geen bewust beleid is. 'De lakenvelders lopen weliswaar in een aparte groep, maar we behandelen ze niet apart. Ze zijn gezonder, produceren vrijwel probleemloos en de uitval in dit koppel blijft altijd beperkt tot minder dan twintig procent per jaar. Dat is veel lager dan onder de holsteins', verklaart de veehouder de ontwikkeling.

Al zijn dieren zijn sober gehuisvest in open kralen met enkel een afdak tegen de zon. 'De lakenvelders hebben, in tegenstelling tot de holsteins, nooit problemen met de soms extreme weersomstandigheden', geeft hij aan.

Een tweede verklaring voor de voortdurende groei van het lakenvelderkoppel is volgens de fokker de vruchtbaarheid van de dieren. 'Ze kalven zonder problemen binnen een jaar weer af en vermeederen zich daardoor snel.'

Pietersma verkoopt de laatste jaren veel lakenvelderstiertjes aan commerciële melkveehouders. Zij zetten

Dutch Belted uit Nederlandse lakenvelders

De Amerikaanse Dutch Belted is verwant aan de Nederlandse lakenvelder. Ze stammen af van dieren die ruim honderd jaar geleden vanuit ons land werden geïmporteerd. Aanvankelijk werden de lakenvelders ook in de Verenigde Staten vooral gehouden om hun opvallende uiterlijk. Later ontdekten de eigenaren echter ook hun kwaliteiten als

melkkoeien. Al in 1886 werd door de Dutch Belted Cattle Association een stamboek opgericht dat altijd actief is gebleven. In tegenstelling tot de Nederlandse lakenvelders zijn de Amerikaanse Dutch Belteds nooit ingekruist met vleesrassen. Ze zijn dan ook duidelijk productiever en melktypischer. Op het dieptepunt – begin jaren negentig van de

vorige eeuw – stonden er in het Amerikaanse stamboek minder dan 100 dieren ingeschreven. De laatste jaren groeit de populariteit van het ras en zijn er jaarlijks weer meer dan 1000 nieuwe inschrijvingen. Ter vergelijking: het Nederlandse lakenvelderstamboek heeft op dit moment zo'n 350 leden met in totaal ongeveer 4000 dieren.

deze in als zogenaamde 'clean-up bulls', dat wil zeggen als stieren die de koeien moeten opsporen en dekken die niet via de ki drachtig zijn geworden. 'Dat deze stieren een mooie aftekening hebben, zal de kopers een zorg zijn', weet hij. 'Ze willen dat hun koeien drachtig worden en de lakenvelderstieren staan bekend om hun fenomenale deklust en vruchtbaarheid', weet Pietersma. 'Als een lakenvelderstier samen met een holsteinstier in een kraal loopt, heeft het overgrote deel van de geboren kalfjes onmiskenbaar de lakenvelder als vader', zo hoort hij van klanten.

Excellent en hoogproductief

'Een lakenvelderstier telt voor twee derde van een holsteinkoe', stelt Pietersma op basis van zijn jarenlange ervaring. 'Dat wil zeggen: ze heeft twee derde van het formaat van een holstein, heeft twee derde van de hoeveelheid voer nodig en produceert twee derde van de hoeveelheid melk', legt hij uit. Op de Legend Dairy Farms wordt driemaal daags gemolken en in dit regime produceren de lakenvelders op jaarbasis naar schatting zo'n 8000 kilo melk.

Informatie over de gehalten op koppelniveau ontbreekt, omdat melk van holsteins en lakenvelders in één tank komt en vet en eiwit geen invloed hebben op de melkprijs.

De beste lakenvelderstieren komen tot producties van royaal meer dan 10.000 kilo melk. 'Deze dieren kunnen op internationaal niveau de concurrentie met holsteins en jersey's moeiteloos aan', stelt Pietersma, die als voorbeeld wijst op de prestaties van de excellente Heritage Pride Poppy 617. Zij was in 2015 wereldwijd de allereerste lakenvelderstier die met 94 punten voor exterieur werd ingeschreven. Daarbij was ze ook hoogproductief met lijsten van onder andere 14.520 kg melk met 3,1% vet en 3,1% eiwit als zesjarige. Overigens was de vader van Poppy weliswaar een zuivere lakenvelderstier, maar was haar moeder een holsteinkoe. Net voordat de eisen voor raszuiverheid werden aangescherpt, kon ze als halfbloed in 2007 nog in het stamboek worden ingeschreven.

Een ander boegbeeld van de Heritage Pride-fokkerij is de met 95 punten excellent ingeschreven stier Heritage Pride Viceroy. Pietersma had enkele jaren geleden zelf 133 dochters van hem aan de melk en sperma van de stier, die nog in leven is, wordt nog steeds verkocht.

Prestaties maken statement

Over zijn pensioen wil Pietersma nog niet praten, al realiseert hij zich dat het grootste deel van zijn carrière inmiddels achter hem ligt. De opmars die de lakenvelders binnen zijn bedrijf maken, beschouwt de fokker als de ultieme bevestiging van zijn visie dat het mogelijk moest zijn om het ras weer economisch renderend te maken.

'Wat er met de Dutch Belted-koeien gaat gebeuren als ik me een keer terugtrek uit de bedrijven, weet ik nog niet', geeft hij aan. 'Maar ik maak me over hun toekomst geen zorgen. Met hun prestaties maken ze een duidelijk statement.' |

De lakenvelders lopen in een aparte groep, maar krijgen geen aparte behandeling